

กิเลสพารู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้คั่นคั่นคว้ามามากมายมหาศาล ไปลองกับเจ้าลัทธิต่างๆ มากมายมหาศาล สิ่งนั้นประพฤติปฏิบัติมาโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปฏิเสธการกระทำแบบนั้น ถ้าการกระทำแบบนั้นมันก็ทำแบบโลกๆ ที่เขาทำกันอยู่อย่างนี้

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เวลาอานาปานสติ ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบระงับแล้ว เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ จิตสงบแล้ว มันออกรู้ได้เห็นของมันโดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติของคนี่สร้างอำนาจวาสนาบารมีมา

คนี่ไม่มีอำนาจวาสนาบารมี เวลาจิตมันสงบมันมีกำลังของมัน มันก็ไปรู้ไปเห็นร้อยแปดพันเก้า สิ่งี่ไปรู้ไปเห็นนั้นมันไปรู้ไปเห็นโดยอำนาจวาสนาของคน สิ่งี่เป็นอำนาจวาสนาของคนนั้นมันไม่ใช่ธรรมะ

เวลามันจะเป็นธรรมะ อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ

เห็นไหม เวลาไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เพราะแสงวามมา ๖ ปี คำว่า “ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย” มันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายอย่างไร

เจ้าลัทธิต่างๆ ก็ประกาศตนว่าเป็นศาสดา เป็นพระอรหันต์ แต่เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษาค้นคว้ากับเขามาแล้วมันจะหันไปไหน มันหันไปโดยไม่มีเหตุไม่มีผลไง แล้วไปศึกษาค้นคว้ามาขนาดไหน เขาก็ยกย่องสรรเสริญว่าเจ้าชายสิทธัตถะนี้ศึกษาค้นคว้ามาได้เหมือนเขาทั้งนั้น พอได้เหมือนเขาทั้งนั้นแล้วทำไมเจ้าชายสิทธัตถะยังดั่งเลสขยับอยู่ล่ะ ทำไมมันแก้กิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของตนไม่ได้ล่ะ

ถ้ามันแก้ไม่ได้ เห็นไหม การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มันก็มีประจำหัวใจอย่างนั้น แต่เพราะเขาไม่มีอำนาจวาสนา เขาไม่รู้ของเขา เขาก็ว่าเขาเป็นศาสดาโดยความมืดบอด

แต่ถ้าคนมีวาสนาเขาไม่สนใจไง เพราะอะไร เพราะสร้างเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย อันนั้นมันเป็นบุญเป็นกุศลที่ส่งเสริมมาอย่างนั้น ถึงไม่ฟังใครและไม่เชื่อใครใดๆ ทั้งสิ้น

เวลาจะเป็นจริงๆ ขึ้นมา อาสวัทขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือทำลายพญามาร

อวิชชาคือความไม่รู้ที่พาเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่ไม่รู้ มันรู้แจ้งในหัวใจของตนด้วยมรรค ๘ ด้วยความดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“เราตรัสรู้เองโดยชอบ”

ท่านประกาศว่าท่านเป็นศาสดา ท่านตรัสรู้เองโดยชอบ ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง ไม่มีใครอบรมบ่มเพาะ ไม่มีใครสั่งสอนมาทั้งสิ้น เพราะไม่มีใครมีอำนาจวาสนาบารมีแบบนั้น

ถ้าไม่มีอำนาจวาสนาบารมีแบบนั้น ใครจะมาสอน ถ้าไปศึกษาค้นคว้ากับเขา เพราะเขาเป็นโลกใจ เพราะในเมื่อประพฤติกปฏิบัติถ้าไม่มี มันยังรู้ด้วยตัวเองไม่ได้ ก็จะศึกษาค้นคว้าสิ่งที่เขามีทางวิชาการที่เขาค้นคว้ากันอยู่นั้น นั่นเป็นเรื่องโลกๆ

คำว่า “โลก” มันไม่ใช่ธรรม

แต่จะเป็นธรรมๆ ขึ้นมา มาศึกษาค้นคว้า มาศึกษาค้นคว้ามาจนไม่มีสิ่งใดที่จะเป็นขึ้น เป็นอันแล้ว ถึงกลับมาทำด้วยพระองค์เอง เห็นใหม่ กำหนดอานาปานสติ กำหนดหัวใจของตน เข้ามาๆ ในความเริ่มต้นใจ

เริ่มต้น ถ้ามันสิ่งข้างนอกที่ความเป็นผลของวิญญูะมันจนตรอกแล้ว ระวังถึง มันฟังใคร ไม่ได้ ศึกษาค้นคว้ากับใครไม่ได้ ระวังถึงตนเอง ระวังถึงตนเองตั้งแต่เป็นราชกุมาร พระเจ้าสุทโธทนะพาไปแรกนาขวัญ ผู้ใหญ่เขาไปทำกิจกรรมกัน ตัวเองก็นั่งกำหนดลมหายใจใจ ด้วยอำนาจวาสนาใจ ระวังถึงความสงบสุขอันนี้ ถ้าระวังถึงความสงบสุขอันนี้ ก็เวลาเริ่มต้นที่จะ ค้นคว้าด้วยตนเอง กำหนดอานาปานสติ ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน

ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน พอใจสงบระงับแล้วด้วยอำนาจวาสนาบารมี เพราะไม่ฟังใครแล้ว ปฐมยาม บุปเพณิวาสนานุสติญาณ ไม่ตื่นไม่เอน ตื่นเอนไปกับใคร ๖ ปีตื่นเอนไปกับเขา ระหกระเหินมาพอแรงแล้ว สิ่งที่มีมันรู้ไป รู้แล้วได้สิ่งใดขึ้นมา มันรู้โดยกำลังของสมาธิใจ

ตั้งกลับมา มัชฌิมยาม จุตูปปาตญาณ มันมีความเห็นความมหัศจรรย์เลอเลิศมากมาย มหาศาล จิตดวงใดเวียนวายตายเกิดในวิญญูะอย่างไร้รู้ทั้งหมด รู้แล้วได้อะไร

ตั้งกลับมา นี่ใจ ปัจฉิมยาม เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา สิ่งที่ว่าเวลา อวิชชาขบจุจยา สงุขาราสงุขารขบจุจยา วิญญูะณนี้ใจ ปัจฉยการ สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมาในหัวใจของตนใจ เวลาชำระล้าง อวิชชา ชำระล้างพญามารใจ ถ้าเป็นสัจจะความจริงอันนี้ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

สิ่งที่แสวงหา แสวงหามากมายมหาศาล จิตที่เวียนวายตายเกิดในวิญญูะใจ สิ่งที่มีมันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ใครไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

ก็วิมุตติสุขอันนี้ใจ วิมุตติสุขอันนี้มันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายแน่นอนอยู่แล้ว นี่เป็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมอันนี้ ฟังธรรมที่เป็นสัจธรรม ฟังธรรมที่เป็นสัจธรรมมีเหตุและมีผล

มีเริ่มต้นมาจากสมมุติบัญญัตินี้ไง จริงตามสมมุติๆ มีมาตั้งแต่เจ้าชายสิทธัตถะเกิดจากนางมหายาไม๊ พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระบิดาไง มีชาติมีตระกูล มีการกระทำทั้งนั้น เกิดจากสมมุตินี้ไง

เกิดจากสมมุติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงไง เวลาเสวยวิมุตติสุขๆ ไร เวลาแสดงธรรมๆ นี่เป็นบัญญัติไง สมมุติบัญญัติๆ ไร แล้วเราก็มาศึกษาค้นคว้ากันโดยธรรมและวินัยเป็นบัญญัติไง บัญญัติขึ้นมา บัญญัติมาโดยกิเลส กิเลสของเรา ไม่ใช่กิเลสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมๆ ไร

ฟังธรรมๆ ฟังธรรมที่เป็นสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่หัวใจเรามันเป็นกิเลส เป็นกิเลสนะ เอากิเลสฟังธรรมมันเลยไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใดทั้งสิ้น

ถ้าฟังธรรมๆ นะ วางหัวใจให้เป็นธรรม ฟังสิ่งใดแล้วเป็นคติเป็นแบบอย่าง

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา เราถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นรัตนตรัย เป็นที่พึ่งที่อาศัย ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราจะเจอครูบาอาจารย์ที่ดีงาม ถ้าเจอครูบาอาจารย์ที่ดีงาม สิ่งที่ดีงามมันอบอุ่นใจ จิตใจมันเชิดชูบูชาของมันไง ถ้าจิตใจเชิดชูบูชา เห็นไหม

เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัตินะ ล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ

เพราะอะไร

โลกกับธรรม โลกกับความรู้สึกนึกคิดของเรา เรารู้สึกนึกคิดจินตนาการของเรา เราก็ตีความไปตามความพอใจของเรา แต่มันเป็นความจริงหรือไม่ สิ่งที่ได้ยินมาได้ฟังมานี้สมมุติบัญญัติ แล้วเป็นจริงเป็นจังขึ้นมามันไม่จริง ไม่จริงเพราะอะไร เพราะที่การกระทำมันไม่จริงจังกับเรา

ถ้ามันเป็นจริงจังของมันนะ มันฟังธรรม มันไม่ฟังกิเลส

เวลาฟังกิเลส กิเลสมันพารู้พาเห็นของมันนะ กิเลสคืออะไรละ

กิเลส อวิชชาคือความไม่รู้ มันมีลูกสาว ๓ คน มันมีลูกมีหลานของมันมากมายมหาศาล เวลาสักจะธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ใจ

ถ้าวิธีการดับทุกข์ เวลาอริยสังข ชาติ ชาติกำเนิดเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง

ชาติ ความเกิดใจ เวลาเกิดมา สิ่งที่มีมันเป็นสังขจะเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นสังขจะเป็นความจริงที่ไหน

มันเป็นสังขจะความจริงขึ้นมา เราเกิดมาเราก็ไม่รู้ตัวของเราหรอก จะรู้ต่อเมื่อพ่อแม่เป็นคนบอกใจ เกิดเมื่อไหร่ เกิดวันไหน ด้วยตัวเองไม่รู้ ด้วยตัวเองไม่รู้ที่เกิดเป็นมนุษย์ใจ

เกิดด้วยอำนาจวาสนาของคนนะ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ฯ อริยทรัพย์ขึ้นมาแล้ว เราเอาสิ่งนี้ไปสร้างความดีความชั่ว ถ้าไปสร้างความชั่วก็ทำลายภพชาติของตน ชาติหนึ่ง ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วเรามีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันติดหัวใจดวงนี้ไป

ด้วยวาสนานะ เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งกับทางโลกๆ เป็นความเสมอภาคเป็นทางโลก เวลาความเสมอภาคกันทางโลก เป็นสิทธิเสรีภาพ ทำสิ่งใดก็ได้ เราเห็นภัยในวัฏสงสารใจ เราเห็นความทุกข์ความยาก เราถึงวาง เสียสละ สิ่งนั้นเราวาง แล้วเราบวชเป็นพระๆ ใจ บวชเป็นพระ สงฆ์ยกเข้าหมู่ฯ ใจ ถ้ายกเข้าหมู่แล้ว นิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔

สิ่งที่ควรทำฯ ใจ นี้ใจ เธอบวชแล้วให้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา อยู่โคนไม้ อยู่เรือนว่าง อยู่ในที่สงบสงัดของเราขึ้นมา

อกรณียกิจ ๔ นี้ใจ ไม่ลักทรัพย์ไม่ฆ่าคน ไม่อวดอุตริมนุสสรธรรม เพราะอะไร เพราะมันขาดเป็นตาลยอดด้วน ขาดจากความเป็นภิกษุเลยละ สิ่งนี้สำคัญที่สุด เห็นไหม

แล้วเราบวชเราเรียนแล้วเราศึกษาคั่นควาของเราขึ้นมา ถ้าศึกษาคั่นควาของเราขึ้นมา เราจะมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหนละ

ฟังธรรม ถ้าฟังธรรมนะ ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ฟังธรรมแล้วเข้าใจหรือไม่ เข้าใจละ ยิ่งฟังธรรมมันยิ่งงงใจ มันยิ่งงง มันยิ่งจับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้ ยิ่งจับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้ เพราะอะไร

เพราะเรามีกิเลสนี้ไง เรามีอวิชชาคือความไม่รู้ แล้วเวลาฟังธรรมๆ ฟังธรรมก็ตามจิตตามนิสัย อำนาจวาสนาของคนมีมากน้อยขนาดไหน ถ้าอำนาจวาสนาของคนมันดีงามขึ้นมา สิ่งที่เป็นธรรม เราเรียกร่องความเป็นธรรม เราชอบความเป็นธรรม เราชอบความไม่เอาวัดเอาเปรียบกัน

แต่เวลาเราฟังแล้วเราชอบ เราตีความสิ่งของเราขึ้นมา มันเป็นความเห็นของเราไง ถ้าความเห็นของเรา ความเห็นคืออะไร

ความเห็นก็ตัวตนของตนนั่นไง ตัวตนของตน ตัวตนมันมีอะไรละ มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาหรือไม่ละ

ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นความรู้ เป็นภาคปริยัติ เป็นทฤษฎี มันไม่เป็นความจริง

ถ้ามันเป็นความจริง เราจะฟังธรรม เราจะไม่ฟังกิเลส ฟังกิเลสคือกิเลสให้มันจูงไปไง ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตามความพอใจของตน เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถือว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ

เป็นเหวอ เอ็งรู้เอ็งเห็นเหวอ เอ็งรู้อะไร เอ็งเห็นอะไร ก็เห็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็สร้างภาพ

สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา จินตนาการของตนไปทั้งสิ้น แล้วไม่มีทำอะไรเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาให้เป็นความจริงของตน

ฉะนั้น เวลาเราบวชเป็นพระ เราเป็นนักประพฤติปฏิบัติ เราจะเอาจริงเอาจังของเรา ศึกษาสิ่งใดมาวางไว้ให้ได้

วางไม่ได้ แล้ววางไม่เป็น วางไม่ได้ วางไม่เป็น มันก็เกิดทวิภูมิมานะไง ถ้าทวิภูมิมานะ มันจะทำความสงบของใจได้อย่างไร มันทำความสงบของใจไม่ได้

เวลาทำความสงบของใจไม่ได้มันก็ไม่ใช้ความสงบของใจไง เพราะมันไม่รู้ไม่เห็น ไม่รู้ไม่เห็น ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน มันเลื่อนลอย มันไม่มีสิ่งใดเป็นสมบัติของตน มันไม่เป็นปัจจัยตั้งเป็นสันทิภูมิโก มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน มันเป็นความเพ้อเจ้อ เพ้อฝัน เพ้อพก แล้วกำลังท่วมทับนะ

สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ของเราเข้าป่าเข้าเขาไป เรื่องของสังคัมมัน เรื่องของเขา มันเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของเรา ถ้าเรื่องของเรานะ เรามีความปกติสุขหรือไม่ แล้วความปกติสุขเราคือเกิดจากอะไร

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ นะ ได้บัญญัติศีลได้ยสะขึ้นมา ๖๐ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เวลาไปเอาบัญญัติศีล ไปเอาขุฎิ ๓ ฟันอง ได้มาอีกพันหนึ่ง ได้พระสารีบุตร ได้พระโมคคัลลานะ ได้สหายของท่านมา ๑,๒๕๐ องค์

นี่ไง สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าฟังธรรมๆ มันเป็นสังฆธรรมขึ้นมาแล้วนะ มันเชิดชูบูชาไป พอเชิดชูบูชา วันมาฆบูชา จะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยไม่ได้นัดไม่ได้หมาย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป นี่ไง เวลาพระอรหันต์แสดงธรรมกับพระอรหันต์

“เราจะละชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว”

ละชั่ว สิ่งที่เป็นชั่วเป็นบาปเป็นกรรมในหัวใจของตน มันรู้มันเห็นของมัน

ละชั่ว แล้วสร้างคุณงามความดีของเรา ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว สิ่งนี้เป็นแนวทางในพระพุทธศาสนา

แล้วเราจะมาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรามีแต่คุณงามความดีใช่ไหม เราฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาแล้วเข้าใจหมดใช่ไหม เวลาเข้าใจหมดนะ มันเป็นความเพ้อเจ้อ เพ้อพก มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันไง เพราะมันไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใดเลยไง สมาธิ

ก็ไม่เข้าใจว่าเป็นสมมติ ใจความว่าว่างๆ ขึ้นมา นั่นนะฟังกิเลส กิเลสมันพาล้มลุกคลุกคลาน พาไปอยู่ในอำนาจของมัน ยังไม่รู้ตัวนะนะ

แต่ถ้ามีอำนาจวาสนานะ ถ้าฟังธรรม ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ฟังมาหมด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมไป พวกพราหมณ์ พวกต่างๆ เขาทำของเขา เวลาเขามีอำนาจวาสนาไป เขาไหว้ทิศ ไหว้ต่างๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เราก็ไหว้ แต่เราไม่ได้ไหว้แบบนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหว้ทิศไป กราบทิศ ทิศเบื้องบนเป็นครูบาอาจารย์ ทิศเบื้องหน้าเป็นพ่อเป็นแม่ ทิศเบื้องล่างเป็นป่าเป็นไพร่ นี่เราบริหารทิศไป

เวลาเขาฟังของเขาแล้วเขาสนใจ เขาละทิฐิความเห็นผิดของเขา แล้วถ้าเขาจริงเขาจริงขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทำความสงบของใจเข้ามาไป เวลาทำความสงบของใจแล้วให้มีการศึกษา ให้มีการค้นคว้า ให้มันเป็นสัจจะความจริงของตนขึ้นมาไป ถ้าเป็นสัจจะความจริง นี่ฟังธรรม

ถ้าสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้เองโดยชอบ ความชอบธรรมมันมี เหตุมันมีผล มันมีการกระทำ ถ้ามีการกระทำ นี่ฟังธรรม

แต่ถ้ามันเป็นฟังกิเลสๆ ฟังกิเลสคือมันละเมอเพื่อพัก มันมีทิฐิมานะ มันมีความเห็นผิดแล้วไม่มีอำนาจวาสนานะ ล้มลุกคลุกคลานเป็นความเพ้อเจ้อเพ้อฝัน ฟังกิเลส ไม่มีสติ ไม่มีสมมติ ไม่มีปัญญา มันเป็นสัญญา สัญญาอารมณ์เป็นอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ความรู้สึกขึ้นมา เห็นไหม

สิ่งนั้นเวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ตั้งแต่เจ้าชายสิทธัตถะเวลาออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติก็ไปศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ ครูบาอาจารย์เราที่ออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ไปฝึกหัดกับครูบาอาจารย์ที่ท่านมีความรู้ของท่านนะ แล้วมันเป็นจริงเป็นจังของเราหรือไม่ ล้มลุกคลุกคลาน พยายามศึกษาค้นคว้านะ แล้วมันไม่เป็นขึ้นเป็นอันนะ

เวลาจะเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา ต้องกลับมาหายใจเข้านี้พุท หายใจออกนี้โก

เวลามันจะสงบมันจะสงบเข้ามา สงบเข้ามาเพราะอะไรละ

เพราะแต่เดิมก็ทำแบบนี้ แล้วก็เข้าใจว่ามันเป็นสมาธิ เวลาฝึกหัดใช้ปัญญาคิดว่ามันจะเป็นปัญญาไง นี่ฟังกิเลส พอฟังกิเลส กิเลสมันพารู้ กิเลสพารู้ไง กิเลสมันพาส่งออกไป

เวลากิเลส กิเลสมันคืออะไร

คือพญามาร คือเจ้าวิภูจักร คือเจ้าของหัวใจดวงนั้นแหละ ที่มันครอบงำของมันอยู่ไง เวลากิเลสมันพารู้ มันพารู้ตามสัญญาอารมณ์ พารู้ตามกิเลสค้นหาความทะยานอยาก พาส่งออกนอกศูนย์กลาง มันส่งออกไปแต่อำนาจของมัน

แล้วกิเลสมันคือใครละ

กิเลสก็คือความชอบนั้นไง กิเลสคือความหลงใหลนั้นไง กิเลสคือความไม่รู้ลึกตัวนั้นนะ นั่นคือกิเลส แล้วมันพารู้ รู้อะไร รู้เพื่อเจอเพื่อฝัน ละเมอเพื่อพัก มันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันนะ

ฟังธรรม ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะเวลาศึกษา ค้นคว้ากับเขามาแล้ววางทั้งหมด เวลาจะเอาจริงเอาจังขึ้นมานะ นี่ถึงตอนที่เป็นราชกุมารที่พระเจ้าสุทโธทนะพาไปแรกนาขวัญ

นั่งอยู่โคนต้นหญ้า เวลาจิตสงบแล้ว ปายคล้อย ร่มเงามันไม่คล้อยตามไป เขามหัทศจรีย์ กันหมดนะ มหัทศจรีย์เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาที่ได้สร้างมาไง นี่แหละเจ้าชายสิทธัตถะ นี่แหละเวลาออกบวชแล้วจะได้เป็นศาสดา เวลาเป็นศาสดาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาระลึกถึง เห็นไหม เพราะศึกษาค้นคว้ามา ศึกษาค้นคว้ามาก็หวังพึ่งสังคม พึ่งครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม แล้วมันเป็นไหม เพราะมันไม่มี

เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดอานาปานสติ ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ เวลาทำความสงบของใจเข้ามา บุญเพนิวาสนุสติญาณกับ จุตูปปาตญาณ นั่นแหละอำนาจวาสนาที่มันจะออกรู้ไง นั่นนะกิเลสมันจะพารู้ ทำนวาง เอาจริง

เอาจิ้งขึ้นมา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ

ถ้าเราฟังธรรมๆ ขึ้นมา ถ้าเราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราจะทำความสงบของใจเข้ามา ให้มีสติสัมปชัญญะให้เท่าทันกับกิเลสต้นหาความทะยานอยากที่มันยุมันแหยมมันพลิกมันแพลงกลางหัวใจของตน ที่มันละเมอเพื่อพัก ที่มันหลอกมันลวง มันทำให้เราล้มลุกคลุกคลานมาตลอดเวลาอยู่

เราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็จะเอาตนของตนไว้ในอำนาจของตน เอาตนของตนให้เท่าทันกิเลสต้นหาความทะยานอยาก แล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ มันจะชำระล้างกิเลสด้วยวิปัสสนา วิปัสสนาคือความรู้แจ้งแทงตลอดในกิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน

ถ้าฟังธรรมเป็นสังฆธรรมขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นสังฆธรรมขึ้นมาในหัวใจของตน มันจะเป็นปัดจัตตัง เป็นสันทิฏฐิโก มันจะเป็นความมหัสจรรย์

แต่นี้มันไม่ใช่ ละเมอเพื่อพัก เพื่อเจ้อ เพื่อฝัน กิเลสมันพารู้ เอ็งรู้จักกิเลสใหม่

“กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้จักมันได้อย่างไร”

ศึกษาธรรมะมาด้วยสัญญา ด้วยการศึกษาค้นคว้ามา มีความรู้มีความเข้าใจมากมายมหาศาล แล้วก็ละเมอเพื่อพักขึ้นไป ทำลายตนเองยังไม่รู้จักตัว ยังทำลายคนอื่นทั่วไปนะ แล้วมันทำลายแล้ว มันจะทำลายหมู่สงฆ์ ทำลายคณะสงฆ์ไป ทำให้แตกแยกไปไกล เวลาแตกแยกไปแล้วมันจะทำสังฆเภท ทำสังฆเภทมันเป็นกรรมหนักไปแล้ว เห็นไหม

เวลากรรม สังฆเภททำได้เฉพาะพระนะ เพราะพระบวชแล้วมันมีศีลมีธรรมเข้ามาในสงฆ์แล้วยุแหยม ยุแยงตะแคงรั้ว แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ฉันทันถูก คนอื่นมันผิด

มันผิดไปไหนล่ะ มันผิดอะไร

ถ้ามันผิดๆ ก็ตัวเรามันผิด ถ้าตัวมันผิด มันพยายามฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเข้ามาใน ฟังธรรม อย่าฟังกิเลส

แล้วกิเลสก็พาออกนอกกลุ่มนอกรทาง พาละเมอเพ้อพกไป ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ถ้ากิเลสพารู้นะ ชาตสติ คำว่า “ชาตสติ” กิเลสมันพารู้ไปแล้ว ออกรับรู้ไง อารมณ์ความรู้สึกต่างๆ อารมณ์ๆ อารมณ์ความพอใจ คิดแล้วมีความสุข คิดแล้วมีความพอใจ นี่กิเลสมันพารู้ มันฟังกิเลสไง เพราะกิเลสพารู้ ถึงไม่รู้และไม่เห็น เพราะกิเลสพารู้

ฟังธรรมๆ นะ มีสติ เห็นใหม่ มันจะมีสติ ไม่ใช่กิเลสพารู้

กิเลสพารู้มันพาตามสัญญาอารมณ์ไป พาไปตามแต่กำลังของกิเลสมันจะชักลากจงไปมากน้อยขนาดไหน ถ้าไม่ชาตสติ ถ้าทำความเข้าใจอารมณ์ ความเข้าใจ ขบปัญหาสิ่งใดได้ “บรรลุธรรมๆ” ไร้สาระไปแล้ว

ถ้าบรรลุธรรมนะ มันจะเคารพธรรมและวินัย คำว่า “บรรลุธรรมนะ” สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส คำว่า “สีลัพพตปรามาส” ไม่ลูบไม่คลำในธรรมและวินัย

ฉะนั้น ถ้ากิเลสมันพารู้ ธรรมและวินัยไม่เกี่ยว แล้วแต่ทำตามความพอใจของตน พอใจอย่างไร ทำอย่างไร คิดอย่างไร สิ่งนั้นเป็นธรรม แล้วสีลัพพตปรามาสใหม่ นี่พอกิเลสมันพารู้ไง กิเลสพารู้ มันไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีการไตร่ตรองว่าสิ่งใดถูกและสิ่งใดผิด

แต่ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนานะ แค่มีสติ แล้วถ้าตริกในธรรมมันจะเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” คือมันจะทำให้จิตหยุดคิด

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ อารมณ์ความรู้สึกเกิดจากจิต

สิ่งที่ว่ามันเป็นอารมณ์ กิเลสพารู้ “จิตส่งออกไม่ได้ อารมณ์ต่างหากมันส่งออก”

อารมณ์เกิดจากใคร

ไม่มีจิต อารมณ์เกิดไม่ได้ ฉะนั้น อารมณ์สิ่งที่เกิดเพราะอะไร เพราะจิตมันเสวย จิตเสวยอารมณ์ พอจิตเสวยอารมณ์ กิเลสมันพารู้ไง มันก็ออกนอกกลุ่มนอกรทางไปตลอด

แต่ถ้ามีสติ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมๆ เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตริกในธรรมไง มันก็มีสติมีปัญญา พอมีสติปัญญามันก็หยุดคิดไป พอหยุดคิด มันคืออะไรล่ะ เพราะ

มีสติไง ถ้าฟังธรรมมันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันรู้ถูกรู้ผิด เห็นถูก เห็นผิดเพราะอะไร

ถ้าขาดสติ กิลเลสมันพารู้ นอกถิ่นนอกทาง สมบุกสมบันของมันไปเรื่อย

แต่ถ้าเป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมนะ วิจิกิจฉา สัตถ์พตปรามาส มันไม่ลุ่มไม่คด ถ้าไม่ลุ่มไม่คด มันก็เด่นชัดขึ้นมาในใจของตน ถ้ามันเด่นชัดในใจของตน เห็นไหม มันฟังธรรมแล้ว เคารพ ธรรมะแล้ว ถ้าเคารพธรรมะมันก็ไม่เหลวไหลไป ไม่ให้กิลเลสมันส่งออกไป

มันพารู้ มันพาส่งออกนะ ส่งออกด้วยทิวสิฐิ ด้วยมานะ ว่าตัวเองเป็นธรรม ตัวเองมี คุณธรรม ตัวเองมีความรู้

รู้อะไร มีความรู้ ทำไมไม่มีสติสัมปชัญญะรู้ถูกรู้ผิด

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันมีเหตุมีผลของมันไป แต่ทำไมเรามันเพ้อเจ้อเพ้อฝันไม่รู้ ว่าสิ่งใดมันถูกและมันผิด ถ้ามันถูก มันจะหยุดคิด ถ้าหยุดคิด มันมีสติ ถ้าฟังธรรม มันมีสติ พอ สติแล้วมันจะมีสมาธิ พอมีสมาธิแล้วถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาได้

มันมีสติและมีสมาธิ แต่ไม่มีปัญญา เวลา กิลเลสมันหยุดไฉนะ มันไขว้ไว้ให้ มันไขว้ไว้ให้ ตัวเองไม่รู้ เวลา กิลเลสมันออกไข มันไขหยุดไว้ แล้วตัวเองไม่มีสติไม่มีปัญญาสามารถแก้ไขได้

เวลาวงกรรมฐานนะ เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ อยู่ในร่มโพธิ์ร่ม ไทรของครูบาอาจารย์มันร่มเย็นเป็นสุข เวลาตัวเองออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติออกไปแล้ว ไป เจอสิ่งใดแก้ไขไม่ได้หรือ กิลเลสมันไข มันหยุดไว้ แก้ไม่เป็น แล้วแก้ไขไม่ได้ แล้วไม่รู้จักด้วย เพราะมันฟังกิลเลสไป นึกว่ากิลเลสมันยิ่งใหญ่ รู้จักกิลเลสน้อยไป

คนเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัตินะ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา มันแยกไม่ได้หรือว่าเป็นกิลเลส หรือเป็นธรรม ฉะนั้น เวลา กิลเลสมันบังเงา กิลเลสมันแสดงธรรมะไป “สิ่งนั้นเป็นธรรมๆ”

สิ่งนั้นเป็นธรรม เพราะมันเป็นกิลเลส มันถึงเป็นความพอใจของตน พอความพอใจของตน มันจะบีบบี้ไฟหัวใจขนาดไหน ตัวเองก็ไม่เข้าใจ เวลา มันบีบบี้ไฟของตัวเองขึ้นมา ตัวเองก็ ทุกข์ก็ยากไป แต่พอใจ

แต่ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนานะ เขาสังเวช ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา มันจะเกิดความสังเวชในใจของตน เวลาเกิดความสังเวช ทำไมเราชั่วได้ขนาดนี้ คำว่า “ชั่วได้ขนาดนี้” มันเท่าทันกิเลส

เพราะอะไร

เพราะสิ่งที่มันเกิดขึ้น ใครทำให้ มันเกิดขึ้นมาจากหัวใจของเราทั้งสิ้น มันเกิดขึ้นมาจากเรานี้แหละ พอมันเกิดขึ้นมาจากเราแล้ว เราก็ปิดบังไว้ แล้วจะให้คนอื่นเขาอมรับสิ่งนี้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ท่านก็ไม่รู้ คนไม่รู้เขาเห็น เห็นไหม

ดูทางโลกสิ ชั่วช่วงซี ดีช่วงสงฆ์ เราเป็นพระเราก็เออออห่อหมกหมด เกรงอกเกรงใจพระ พระเห็นว่าเขาเกรงอกเกรงใจขึ้นมาก็ยิ่งยกหางขึ้นไปใหญ่เลย ชูหางเต็มที แล้วทำยิ่งใหญ่ ตัวเองรู้อะไร ตัวเองไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันทั้งนั้นนะ เพราะมันไม่มีเหตุไม่มีผล

เวลามันจะมีเหตุมีผลขึ้นมา ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ท่านสังเวชๆ ใจ สังเวชก็สังเวชก็อย่างนี้แหละ สังเวชว่าเราไม่เท่าทันตัวเองของเรา เราให้กิเลสมันย่ำยีหัวใจของตน แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ทำสิ่งใดก็ไม่เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา มันถึงว่าไม่มีความสงบของใจใจ

ถ้ามันมีความสงบของใจนะ เราต้องทำความสงบของใจ

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ เห็นไหม เราจะยิ่งใหญ่ เราจะทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหน เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไป พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีค่าเท่ากัน มันแตกต่างกันด้วยอำนาจวาสนา มันแตกต่างกันด้วยบุญและบาปในหัวใจของตน

ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้ว สัมมาสมาธิเป็นสากล จิตผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันเป็นสากล ถ้ามันเป็นสากล สิ่งนี้สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตสงบไม่มี นี่ฟังธรรม

กิเลสพารู้ กิเลสมันพาออกถูถูกังนะ มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันหรือ แต่ด้วยความละเมอเพื่อพัก ด้วยอำนาจวาสนา ด้วยกิเลสที่มันย่ำยีในหัวใจของตน แล้วละทิ้งมันไม่ได้ หลงไหลได้ปลื้มไปกับกิเลสนั้น แล้วมันมีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันล่ะ

มันไม่เป็นขึ้นเป็นอัน เพราะผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานมันไม่ตื่นรู้ขึ้นมา

ถ้าเมื่อใดผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานมันตื่นรู้ขึ้นมาละ เวลาครูบาอาจารย์ถึงบอก “ทำไมเราชั่วได้ขนาดนี้ ทำไมเราชั่วได้ขนาดนี้”

มันชั่วเพราะอะไร มันชั่วเพราะกิเลสเป็นนามธรรม ความรู้สึกนึกคิด คิดว่าตัวเองคิดอยู่ที่นี่ ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเห็น แล้วความปรารถนาของตนด้วยเล่ห์ด้วยกล คิดว่าตัวเองอย่างนี้เป็นธรรม ถ้าอย่างนี้เป็นธรรม บวกกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจะเป็นธรรม

มันจะเป็นธรรมไปตรงไหน มันเป็นกิเลสทั้งนั้นนะ กิเลสมันพารู้

ตั้งใจ แล้วทำความสงบของใจนะ ให้เป็นธรรม

ฟังธรรมๆ ให้เป็นธรรม ให้เป็นธรรมมันจะฝึกหัด มันจะฝึกหัดทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ คำว่า “ทำความสงบของใจ” คือพินิจหัวใจของตนขึ้นมาไม่ให้อยู่ได้อำนาจของกิเลส แล้วเวลาอยู่ได้อำนาจของกิเลส เพราะอะไร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างกิเลสนะ พญามารดิ้นรนคร่ำครวญ ร้องให้ ไปฟ้องลูกสาวนางตันทา นางอรดี ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะพ้นจากมือเราไป

เวลากิเลส ถ้ามันขาดออกไปจากใจเป็นขึ้นเป็นอัน โดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างด้วยอัสวัชยญาณ ทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามข้อเท็จจริงนั้น มันถึงจะเป็นความจริง

แต่ของเราละ เราก็ละเมอเพื่อพากไปไง แล้วมีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันละ เพราะมันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน มันถึงเป็นกิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตนไง แล้วมันกิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน แล้วมันทิวภูมิมานะ มันอ้างอิงว่ามันรู้มันเห็น

รู้เห็นโดยกิเลสพาส่งออก คำว่า “พาส่งออก” มันอึลู่ยุดุแฉก ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน เพราะอะไร

คำว่า “ส่งออก” ส่งออกก็ผลของวิญญะไฉ่ ส่งออกก็เป็นเรื่องของโลกนี้ไฉ่ เรื่องของโลก ดุสิตโลกมีสิ่งใดที่มันจะจบสิ้น ในทางวิชาการรู้คั่นคั่นคว่ำกันอยู่อย่างนี้ สิ่งใดในโลกนี้ใครเป็นคนทำ มีอมนุษย์ทั้งนั้นนะ มนุษย์เป็นผู้สร้าง สร้างสิ่งนี้ขึ้นมา แล้วสร้างสิ่งนี้ขึ้นมาเป็นความมหัศจรรย์ แต่มนุษย์รู้แต่เรื่องวิชาชีพ รู้แต่เรื่องหน้าที่การงาน แต่ไม่รู้จักตัวของตน แล้วทำความสงบของใจของตนไม่เป็น

เวลาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไฉ่ ถ้าศึกษาคั่นคว่ำขึ้นมา มันก็อยากจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าพยายามจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันของตนเองขึ้นมาได้ เพราะกิเลสมันเจ้าวิญญจักร กิเลสมันมีกำลัง กิเลสมันยิ่งใหญ่ ทำความสงบของใจทำได้ยาก

ถ้าทำความเป็นจริง ถ้าไม่ฟังกิเลส ไม่ให้กิเลสมันอีลุ่ยฉุยแฉก ไม่ให้กิเลสมันพาส่งออกไป พาส่งออก สิ่งนั้นเรารู้ได้ ทางวิชาการเรารู้ได้ เรื่องโลกเรารู้ได้ ใครก็รู้ได้ทั้งนั้นนะ แต่ไม่รู้จักตัวเองไฉ่ แต่เวลาถ้ามันจะรู้จักตัวเอง หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ มันจะคิดสิ่งใด เราไม่ไปคิดกับมัน

ถ้าหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ แล้วเราทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จ มันตั้งมันเครียดของมัน นี่พุทจริต เรามีสติปัญญา เราก็ตรีกธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมีสติสัมปชัญญะอยู่กับความรู้สึกนึกคิดนั้น ถ้าด้วยเหตุด้วยผลขึ้นมา เห็นไหม

ถ้าด้วยเหตุด้วยผล เพราะเราคิดโดยหลงใหล เราคิดโดยตามความพอใจของเรา มันก็เกิดแต่ความทุกข์ความยากขึ้นมา ทั้งๆ ที่คิดธรรมะนี้แหละ ตรีกในธรรม ตรีกในธรรมจนถึงที่สุด เวลามันหยุดคิด เออ! มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันรู้ แล้วทำบ่อยครั้งเข้า เพราะอะไร

เพราะเราจะฝึกประพฤติปฏิบัติ เราจะฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราไม่รู้จักรวม แต่เราฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราใช้สติปัญญา ตรีกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันจะหยุดคิด

หยุดคิด ทำมันบ่อยครั้งเข้า ทำมันบ่อยครั้งเข้า ถ้ามันเป็นธรรม มันมีสติธรรม แล้วถ้ามันเป็นสมาธิ มันจะเป็นสมาธิธรรม แล้วถ้ามันเป็นปัญญา มันจะเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาธรรมะ ปัญญาจักรวมที่เกิดจากผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้น

ไม่ใช่สัญญา ไม่ใช่ฟังกิลีส แล้วให้กิลีสมันจูงของมันไป ส่งออกไปนอกกลุ่มนอทาง แล้วอำนาจวาสนาก็ไม่มี พอมันพาออกไปนอกกลุ่มนอทางกลับชอบ กลับพอใจ กลับเห็นว่ามันมีคุณค่า กลับคิดว่ามันเป็นประโยชน์กับเรา มันพาออกไปจนอีลู่ขุยแฉก จนไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอื่น

ได้สติ ประพฤติปฏิบัติมาก็แสนนาน แล้วทำไมมันถึงไม่เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาบ้าง ถ้าเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาบ้างนะ มันมาทบทวนแล้วแหละ ศील สมาธิ ปัญญา เพราะศีล สมาธิ ปัญญา มันมีศีลมีธรรมของมัน ถ้ามีศีลมีธรรม ยกย่องสรรเสริญพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ทั้งๆ ที่เราก็เป็นพระสงฆ์นี้แหละ แต่เราเป็นสมมุติสงฆ์ แต่ถ้าเราระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม คือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสงฆ์ พระสงฆ์ตั้งแต่พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม สงฆ์องค์แรกของโลก ถ้าสงฆ์องค์แรกของโลก สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีสัพพตปรามาส เขาไม่ลุ่มไม่ค้ำของเขา เขาชัดเจน

นี่ไง เวลาสพเพ ธมฺมา ัง กุปฺปธรรม อกุปฺปธรรม ัง กุปฺปธรรม สพเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรม ทั้งหลายเป็นอนัตตา ศึกษาค้นคว้ามากก็เป็นอนัตตา มันก็มีความเข้าใจของมัน

เห็นไหม “เข้าใจ” นี่กิลีสมันพารู้

แต่เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ ัง สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับไปเป็นธรรมดา อกุปฺปธรรม ไม่ใช่ว่ากุปฺปธรรม สพเพ ธมฺมา อนตฺตา

เราก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็รู้ เราก็เข้าใจเรื่องอนัตตาๆ นี่ไง สิ่งที่ว่ากิลีสมันพารู้

เวลาธรรมมันพารู้ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับไปเป็นธรรมดา อกุปฺปธรรม สงฆ์องค์แรกของโลก นี่เวลาฟังธรรมๆ ถ้าฟังธรรมเป็นสังฆธรรมขึ้นมา

แต่เวลาฟังกิลีส ัง สีสัพพตปรามาส ลุ่มๆ ค้ำๆ ชุกๆ ซอนๆ เร่วอน เร่วอนไปตามกิลีส ัง ลี้ๆ ลับๆ ลับๆ ล่อๆ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย ลับๆ ล่อๆ ทำปฏิบัติก็เหมือนจะปฏิบัติ ใ้อจะปฏิบัติแล้วมันก็เหมือนกับไม่ได้ทำ ใ้อจะทำก็ว่าไม่ทำ ใ้อไม่ทำก็ว่าจะจะเป็นธรรม

มันทำอะไรกันนั่นนะ นี่ไง เวลากิเลสมันส่งออก กิเลสพารู้ รู้แบบนี้ รู้ทุกอย่าง แต่ไม่มีเรื่องใดเป็นขึ้นเป็นอัน

แต่ถ้าฟังธรรม สติ เรามีสติสัมปชัญญะของเรา ทำสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ทำสิ่งใดทำแต่ละคราว ตั้งใจทำของเรา กำหนดพุทโธ ธัมโม สังโฆ

พุทโธๆ แล้วทำไมมันเป็นแบบนี้ พุทโธๆ แล้วทำไมมันไม่ลง

ธัมโม สังโฆ เทวดานุสติ มรณานุสติ เราศึกษาค้นคว้า

การปฏิบัติเริ่มต้นยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นกับคราวถึงที่สุด คราวเริ่มต้นนี้ยากมากยากเพราะอะไร ยากเพราะกิเลสมันพารู้ไง

เราเกิดมา เรามีพญามาร เรามีเจ้าวัฏจักร เรามีศรัทธา เรามีความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อก็เป็นเรื่องโลก แต่ถ้ามีอำนาจวานานะ ก็เรื่องโลกๆ นี่แหละ แต่ฝึกหัดของเรา จากโลกจะเข้าสู่ธรรม

จากโลก เห็นไหม ฟังธรรม มีสติ มีสติของเรา เราพยายามทำของเรา ถ้ามันล้มลุกคลุกคลานขนาดไหนก็ฝึกหัดของเราขึ้นมาบ่อยครั้งเข้าๆ ถ้ามันสงบได้ ระวังได้ ชำนาญในวิธี

เวลาสงบได้นะ เราวางอารมณ์อย่างใด เราตั้งสติปัญญาอย่างใด แล้วเราพยายามทำอย่างนั้นๆ ถ้าทำอย่างนั้น มันชำนาญในวิธี มันมีเหตุของมัน มันถึงจะเข้าสมาธิได้ คำว่า “ทำสมาธิ” มันต้องมีเหตุมีผล

ไม่ใช่ว่า สมาธิมันลอยมาจากฟ้า สมาธิมันจะเป็นเอง ว่างๆ ก็เป็นสมาธิ

เพื่อเจอ เพื่อฝัน มันไม่มีกำลัง มันถึงยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่เป็น

เวลาผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติทำความสงบของใจได้ ติดในสมาธิ ก็คิดว่าสมาธินี้เป็นนิพพาน เวลาติดในสมาธิไง กิเลสมันพารู้ไง มันพารู้ มันก็พาลล้มลุกคลุกคลานของมันอยู่อย่างนั้นๆ

แต่ถ้าเป็นธรรมดาๆ เราจิตสงบแล้วเราพยายามค้นคว้าหา หาอะไร หากิเลส กิเลสมันอาศัยอะไร มันก็อาศัยความรู้สึกนึกคิดเราเนี่ยแหละออกไปทำความชั่ว แล้วเอาความชั่ว ผลของความชั่วนั้น กรรมมันก็ตกอยู่ที่จิตนั้น

ทำความดีๆ ขึ้นมา ความดี เรื่องให้ทาน เรื่องรักษาศีล เรื่องภาวนา ทำคุณงามความดีๆ นะ ให้มันเป็นจริงเป็นนิสัย ถ้าเป็นจริงเป็นนิสัย มันมีอำนาจวาสนาของมันนะ ถ้าทำความสงบของใจของตัวเองได้ไง ถ้าทำความสงบของตัวเองให้ได้ มันมีกำลัง เพราะมันมีกำลัง มันมีสติมีปัญญา มันถึงเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง

แต่ถ้ากิเลสมันพารู้ มันไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นสิ่งใดทั้งสิ้น เพราะ “กิเลสเป็นนามธรรมดาๆ”

ถ้าไม่รู้ไม่เห็นกิเลส มันจะรู้จักกิเลสได้อย่างไร แล้วถ้ารู้จักกิเลส เวลากิเลสมันหยอดไข่ว่าง แก้อย่างไร ทำอย่างไร เริ่มต้นก็ไม่มี ท่ามกลางก็ไม่มี เอาที่สุดมาจากไหน

ถ้าเริ่มต้นมีใจ ครูบาอาจารย์ที่ดั่งงาม เห็นใหม่ จะเก่งกล้าสามารถขนาดไหน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน

ถ้าใจสงบระงับแล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธัมมจักขุ ใจ เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ ทางสายกลางในพระพุทธานุศาสนาดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ

แล้วถ้าเราฝึกหัด เวลาปัญญาวัคคีย์อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปีในเวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฉันอาหารของนางสุชาดา จะเริ่มต้นจะเอาจริงเอาจังด้วยการประพฤติปฏิบัติโดยตัวเอง ปัญญาวัคคีย์ทิ้งไปเลย เขาก็ศึกษา เขาก็ค้นคว้าของเขามา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ทางสายกลางในพระพุทธานุศาสนานี้ “เราไม่เคยรู้ เราก็ไม่เคยพูด ขณะนี้เราตรัสรู้เองโดยชอบ”

มันเป็นความชอบธรรมใจ นี้มีคโค ทางอันเอกใจ

แล้วเอกตรงไหนล่ะ

เอก ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง มันจะเกิดขึ้นมาจากศีล เกิดจากสมาธิ เกิดจากปัญญาของตน ถ้าเกิดจากปัญญาของตน ปัญญาเป็นภาวนามยปัญญา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถ้ามันรู้มันเห็นของมัน มันจะเป็นความมหัศจรรย์ในหัวใจดวงนี้

ถ้าหัวใจดวงนี้ ถ้าเราทำความสงบของใจได้ แล้วใจสงบระงับแล้ว ถ้าเราเห็นสติปัฏฐาน ๔ เราจะฝึกหัดปฏิบัติ เห็นใหม่ กิเลสมันจะวางยาแล้ว เวลากิเลสมันจะวางยา พระกรรมฐาน ยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนามันจะใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญามันเกิดขึ้น มันเริ่มต้นจากศีล สมาธิ

ถ้าไม่มีสมาธิ ไม่มีกำลัง จิตไม่มีกำลัง มันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้อย่างไร

ถ้าจิตเป็นสมาธิ แต่มันยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ เห็นใหม่ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

เวลาด้วยความเป็นมนุษย์ปุถุชนคนหนา รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิมันจะเข้าใจรูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นสัจจะเป็นความจริงอันหนึ่ง นี่ใจ รูปอันวิจิตรไม่ใช่กิเลส ตัณหาความทะยานอยากในหัวใจของตนต่างหาก ฉะนั้น ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา รูป รส กลิ่น เสียงมันก็เก๋ๆ เขินๆ มันเข้าสู่ใจไม่ได้ใจ ถ้ามันเข้าสู่ใจตัวเองไม่ได้ มันจะทำความสงบของใจของตัวเองให้ได้ใจ

ถ้าทำความสงบของใจได้จนมีความชำนาญขึ้นมา นี่จะเป็นกัลยาณชน เวลาเป็นกัลยาณชน ถ้าจิตมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา เป็นบุคคลคู่ที่ ๑ จิตมันยกขึ้นเป็นชั้นๆ ขึ้นไปใจ บุคคล ๔ คู่ใจ

ไฉนมันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันใจ กิเลสมันพารุ มันส่งออกไป มันส่งออกไปจากมรรค ๘ มันส่งออกไป ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันส่งออกไปโดยกำลังของของจิตใจ เวลาองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ นี่ส่งออก มันเป็นอำนาจ
วาสนา เป็นหัวใจที่มันรับรู้ของมันตามธรรมชาติของมัน ตามกำลังของมัน

แต่ถ้าเป็นมรรคละ มันต้องเกิดจากอะไร

มันต้องเกิดจากตรัสรู้เองโดยชอบ อาสวกักขณญาณทำลายอวิชชา

นี่ไง จิตสงบแล้ว เห็นไหม

“สมาธิเป็นตัวเป็นตน”

ก็ตัวตนนี่ไง ก็ตัวจิตนี่ไง จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภวภูมิตี่ไหน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดใน
วิภวภูมิตี่ไหน จิตยังหาไม่เจอเลย เอ็งยังทำสมาธิไม่เป็นเลย เอ็งจะฝึกหัดภาวนาอะไร

จิตตภาวนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภณารือสัตว์ชนสัตว์ รือหัวใจของสัตว์
โลก

ไ้ข้อนี้หัวใจมันโยนทิ้งไป แล้วให้กิเลสมันพาออกรู้ รู้ก็ส่งออก ส่งออกมันก็เป็นผลของวิภวภูมิตี่
มันเป็นผลของที่รู้เห็นอยู่ที่นี่ มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

พระกรรมฐาน ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาแล้ว สิ่งนี้ทำให้เนิ่นช้า ถ้าไม่มีวาสนามัน
ส่งออกหมด แล้วมันไปตามรู้ตามเห็นอันนั้น แล้วตามรู้ตามเห็นอันนั้น อะไรมันจบสิ้น

ผลของวิภวภูมิตี่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ ไม่มีต้นไม่มี
ปลาย เอ็งทำอะไรมา ทำมาเนิ่นนานขนาดไหน จุตูปปาตญาณ อนาคตไม่มีวันจบสิ้น นี่ผลของ
วิภวภูมิตี่

พระพุทธศาสนาเท่านั้น เวลาทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไง มัคโค ทางอันเอก ทาง
อันเอกที่ตัวตนของตน จิตตภาวนา ปรารภณารือสัตว์ชนสัตว์คือรือหัวใจของสัตว์โลก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการเอตทัคคะ ๔๐ องค์ พระอรหันต์
ทั้งนั้น พระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ได้คัดค้านพระอรหันต์ทั้งสิ้น

เวลาแสดงธรรมๆ ใจ วันมาฆบูชาใจ

“ละชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว”

เป็นพระอรหันต์แล้ว จะมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน มีอะไรมากไปกว่าความสิ้นกิเลส พอสิ้นกิเลสแล้ววิมุตติสุขเหมือนกัน อยู่ในสัจจะความจริงเหมือนกัน มันจะแตกต่างกันตรงไหน

ถ้ามันไม่แตกต่างกัน เกิดจากอะไร

เกิดจากการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนี้ไง เกิดจากฝึกหัดประพฤติตามมคโคทางอันเอกในสายกลางในพระพุทธศาสนา

ในปัจจุบันนี้เราเป็นนักปฏิบัติ เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา จะเอาความจริงความจ้งในหัวใจของตน แล้วเอาความจริงความจ้งในหัวใจของตน มีความจริงความจ้งมากน้อยขนาดไหน ถ้ามีความจริงความจ้งของเราขึ้นมา มันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา

จิต ถ้าจิตสงบมีกำลังแล้วจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงนะ ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม เราจะฝึกหัดปฏิบัติไ

วิปัสสนาคือการรู้แจ้งแทงตลอดในหัวใจของตน ถ้ามีกำลังแล้วนั้นยอมไปเห็นกาย แล้วพิจารณาไปให้มันเป็นไตรลักษณ์ไ ให้มันแปรสภาพของมัน อุกคหนิมิต ให้เป็นวิภาคะ วิภาคะมันแยกส่วนขยายส่วนของมันด้วยสติด้วยปัญญา ปัญญา มันจะเกิด

เวลาปัญญา มันเกิดขึ้นมา มันเกิดจากอะไร

มันเกิดจากด้วยอำนาจวาสนา ด้วยกำลังของตน ด้วยความละเอียดรอบคอบของตน

เราไม่ฟังกิเลสให้กิเลสมันพามันชักมันจูงของมันไป มันไม่รู้ไม่เห็นอะไรทั้งสิ้น ถ้ามันรู้มันเห็นขึ้นมา มันรู้มันเห็นอย่างไร

ถ้ามันรู้มันเห็น มีครูบาอาจารย์ที่ดีงามเขาคุ่มครองดูแลขึ้นมา ให้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความเป็นจริง

ความจริงมันคืออะไร

มรรค ๘ ไง ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ

ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะนะ แล้วถ้าความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ มันเกิดมาจากสติ เกิดมาจากความเพียร ความวิริยะ เกิดจากความปรารถนาการกระทำนั้น ถ้าการกระทำนั้นนะ แล้วถ้าเป็นธรรมๆ นะ มันจะมีสติมีปัญญาปล่อยวางๆ ของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

แต่ถ้าไม่มีวาทสนานะ กิเลสมันวางยา วางยานะ กิเลสมันวางยาว่า สิ่งนั้นเป็นจริง สิ่งนี้เป็นจริง สิ่งนั้นจะเป็นธรรม สิ่งนั้นจะไม่ธรรม แล้วก็ติดอยู่นั่นนะ

การฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาที่จะเป็นมรรคสามัคคีทำลายกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก มันเกิดขึ้นจากความรอบคอบ มันเกิดขึ้นจากการกระทำที่ดีงาม แต่โดยกำลังของกิเลสมันก็ต่อมันก็ต้าน มันก็พลิกมันก็แปลงโดยธรรมชาติของกิเลส

สิ่งที่ว่ากิเลสๆ สิ่งที่เป็นพญามาร มันครอบงำหัวใจมาเนิ่นนานอยู่แล้ว สิ่งที่จะทำให้มันผิดพลาด สิ่งที่ทำความเพ้อเจ้อเพ้อฝัน มันจะเกิดตลอดเวลา แล้วถ้ามันเกิดตลอดเวลาขึ้นมา สิ่งที่จะพิสูจน์ตรวจสอบได้ด้วยสติด้วยปัญญา

พลิกแพลง พลิกแพลงกระทำของเราซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ก็เหมือนการทำงานทำงานรอบหนึ่ง ทำงานหนหนึ่ง เราจะมีความชำนาญมากขึ้น ทำงานรอบหนึ่ง ทำงานหนหนึ่ง เราจะเห็นจุดบกพร่องของเราได้มากขึ้น ถ้าจุดบกพร่องเข้ามา เราพยายามฝึกหัด แล้วพยายามปิดกั้นไม่ให้ความบกพร่องของเราให้กิเลสมันลอดช่องออกไปอย่างนี้ได้นะ ฝึกหัดไปมันจะรู้มันจะเห็นของมันนะ มันเห็นถึงเล่ห์เหลี่ยมการพลิกแพลงของกิเลส

เวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงบอกไว้ กิเลสในหัวใจของคนนี้ร้ายนัก กิเลสในหัวใจของคนน่ากลัวนัก

น่ากลัวนักเพราะมันหลอกคนคนนั้น หลอกคนคนนั้นให้ทำชั่ว ทำชั่วก็เบียดเบียนตนแล้วเบียดเบียนผู้อื่น ทำชั่วไม่ให้ใครทำ ตัวเองทำมันก็ทำให้คนอื่นเขาสังเวช มันทำลายตนเองทั้งนั้นนะ แต่บุคคลคนนั้นไม่รู้ บุคคลคนนั้นไม่เห็น เพราะคุ้นเคยเคยชินกับกิเลสตัดทอนความทะยานอยากมาไม่มีต้นไม่มีปลาย มันมีกำลัง มันมีอำนาจเหนือกว่า แล้วครอบงำหัวใจดวงนั้นจนมาเป็นปัจจุบันนี้ไง

แล้วปัจจุบันนี้เรามีสติมีปัญญาที่เราจะเริ่มมีกำลังขึ้นมาเพื่อจะไต่ร่อง เพื่อจะไต่ร่องใคร่ครวญ เพราะอะไร เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไหม มันเป็นวาสนา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา เห็นไหม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยของเรา ใครมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน เขาก็จะได้ฟังโอบุญอันนั้นได้ ได้เข้ามาขวนขวาย ได้มีการกระทำ มีสิ่งใดติดหัวใจดวงนั้นไป

คนที่เป็นธรรมๆ เขาเป็นทางโลก เขายังเสียสละ เขาทำบุญกุศลของเขา เขาก็ได้สิ่งนั้นเป็นสมบัติของเขาไป

แต่เราเป็นนักรบๆ เรามาบวชเป็นพระ เราเป็นนักประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะเอาจริงเอาจังในหัวใจของตบใจ สิ่งใดที่เราสร้างมาๆ เป็นบาทเป็นฐานทั้งนั้น

เวลาเอตทัคคะ ๘๐ องค์ พระสีวลี พระสีวลีนี้ทานที่เลอเลิศ พระสารีบุตร พระสารีบุตร เป็นเสนาบดีแห่งธรรม เป็นผู้ที่มีปัญญารององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ฉลาดฉลาดในธรรม ฉลาดในแยกในแยะมา

ในสมัยพุทธกาล พระที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้าติดข้องสิ่งใดจะไปหาพระสารีบุตร ให้พระสารีบุตรเป็นคนชี้แนะ เป็นคนไต่ร่องใคร่ครวญ ให้ฝึกหัดปฏิบัติ ละออกสิ่งใดที่เป็นความเห็นผิด เป็นความชั่วหยาบ พยายามทำของตนให้ดีขึ้นมาๆ เห็นไหม จริตนิสัยของคนแตกต่างกัน

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีคุณค่าขนาดนี้ แต่คุณค่าพระพุทธศาสนามีปริยัติ ปฏิบัติ

ปริยัติคือการศึกษา ศึกษามาเป็นทรงจำธรรมวินัย ศึกษาไว้เพื่อฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ แต่เวลาศึกษาแล้วไปยึดมั่นถือมั่นโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยากว่าเป็นความรู้ความเห็นของตน แต่มั่นทุกข่มั่นยากนะ

ถ้าเป็นความรู้ความเห็นของตน ถ้าเป็นธรรมๆ มันจะต้องทำให้เราปลอดโปร่ง ทำให้เราโล่งโถง ทำให้อยู่ในธรรมลี

แต่เวลาผู้ที่มีการศึกษาเป็นภาคปริยัติขึ้นมา เวลาศึกษามาแล้ว ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติ แต่เขาศึกษามาแล้วว่าเป็นความรู้ของเขา นี่ไง กิเลสมันจุงไป กิเลสมันพารู้ กิเลสในหัวใจของตนไม่ยุบยอบเลย ไม่ได้กระทำสิ่งใดเลย

นั่นเป็นทางวิชาการ ทางวิชาการเวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาดันทำไม่เป็นและทำไม่ได้ก็อีกต่างหาก ทั้งๆ ที่ความรู้ท่วมหัวนะ แล้วถ้ากิเลสมันใช้สิ่งนั้นเป็นกำลังของตน แล้วบวกกับความเห็นของตน

ในพระไตรปิฎกนะ มีพระในสมัยพุทธกาล ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่า การคนเคาะพญชามากมายมหาศาล เวลาเริ่มเคาะพญชานี้หลงแล้ว นี่ไง เพราะมันมีกิเลส หลงก็เอาจมมมของตนบวกเข้าไป ใจ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เริ่มต้นได้สร้างบุญกุศล ได้อบรมบ่มเพาะตามข้อเท็จจริง เวลาเอาความเห็นของตนบวกเข้าไป เพราะอยากมีอำนาจ อยากเอาว่าปฏิญญาฐานะของตนเป็นธรรม เวลาสิ้นชีวิตไปตกนรกอเวจีเลย

กล่าวต่อพุทธพจน์ กล่าวต่อแล้วชักนำให้คนหลงผิด ตกนรกอเวจี ถึงเวลาหมดเวรหมดกรรมขึ้นมา มาเกิดเป็นปลาตะเพียน ในสมัยพุทธกาล ชาวประมงเขาไปจับได้ เกิดเป็นทองคำไม่กล้าทำลายทิ้งสิ้น ต้องไปถวายพระเจ้าพิมพิสาร

ไปถึงในโรงธรรม อ้าปาก ปากเหม็นหมดเลย

พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบัน เรื่องนี้ต้องพระพุทเจ้าเท่านั้น เวลาเอานี้ไปถามพระพุทเจ้าไป

ไอ้เกิดนั่นนะ เพราะบวชเป็นพระ แล้วศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรมๆ เป็นบุญเป็นกุศล แต่ไอ้ที่บวกๆ เข้าไป อ้าปาก ปากเหม็นหมดนะ นั่นกิเลสต้นเหตุความทะยานอยาก นี่เวลาคนหลงผิดไป นี่ในพระไตรปิฎกก็มี

แล้วเวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดีงาม แต่ถ้ากิเลสเราบวกเข้าไปนี่หลงผิด แล้วเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังหรือไม่ แล้วไม่ได้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติด้วย

เพราะภาคปริยัติ เวลาปฏิบัติฯ

“ไปฐิติละโบลานเปล่ามาแล้วหรือ ไปฐิติละโบลานเปล่าจะกลับแล้วหรือ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นวาสนาของเขา

เขาก็มีอำนาจวาสนาไป ถ้ามันเป็นความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าควรจะ
ชมเชยเราบ้าง ใ้ไ้โบลานเปล่าๆ มันของเปล่าๆ

นี่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วนะ สุดท้ายแล้วละหู่คณะ
ของตน จะไปฝึกหัดกับพระธรรมกถึก ผู้ที่ฝึกหัด ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ปริยัติ ปฏิบัติ

เวลาปฏิบัติฯ ไป ไปหาสำนักปฏิบัติไป ตั้งแต่หัวหน้า ตั้งแต่เจ้าอาวาสจนถึงสามเณรน้อย
พระอรหันต์หมดเลย สุดท้ายแล้วให้สามเณรน้อยเป็นผู้สอน เป็นผู้สอนไป

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กายนี้เปรียบเหมือนจอมปลวก ปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย เปิดหัวใจ
ไว้ๆ ใจ เปิดหัวใจไว้

ทำความเข้าใจของใจเข้ามา ถ้าใจสงบระงับได้ จับเหยี่ยวตัวนั้นได้ ถ้าจับเหยี่ยวตัวนั้น เห็นกาย
เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตาม
ความเป็นจริง เหยี่ยวตัวนั้นนะมันอาศัยสิ่งนี้ออกหาเหยื่อ ถ้าจับสิ่งนั้นได้ จับแล้วให้ฝึกหัดใช้สติใช้
ปัญญา นี่มันมีเหตุมันมีผลทั้งนั้นนะ

ถ้าจะเห็นธรรม มันต้องมีสติ มีสมาธิ มีปัญญา

เวลาเป็นปัญญาๆ ก็นี่ก็เป็นปัญญา ธรรมะนี้เข้าใจทั้งสิ้น เทศนาว่าการได้ด้วย ทุกอย่าง
ได้รู้หมดนะ

สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา แล้วโลกียะกับโลกุตระไป

โลกียะๆ ใครก็ท่องบ่นได้ ใครก็พูดได้ แล้วอยู่ที่ปฏิภาณไหวพริบของคนไป นั้นพูดจาก
ปาก แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดจากหัวใจ

หัวใจที่มันทุกข์มันยาก หัวใจจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วไม่รู้จักมันเลย เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไป พอเราเริ่มฝึกหัดทำความสงบของใจโดยฟังธรรม โดยไม่ฟังกิลเลส

โดยฟังธรรมๆ ถ้ามันเป็นสติธรรม เป็นสมาธิธรรม มันจะเห็นชัดๆ เลย จิตเป็นแบบนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภว่าหรือสัตว์ชนสัตว์ หรือหัวใจของสัตว์โลก ถ้าหัวใจจิตสงบระงับเป็นสมาธิแล้วถ้าน้อมไป ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ เวลาเกิดภาวนามยปัญญา มันจะเกิดความมหัศจรรย์ คำว่า “ความมหัศจรรย์” มันจะรู้เห็นตามข้อเท็จจริง

เราผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นนะ ล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ ล้มลุกคลุกคลานก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ก็เป็นปัญญาๆ นี่ไง แล้วก็คิดว่าปัญญาอย่างนี้มันจะเป็นธรรมะ

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติไป ถ้าจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ เกิดภาวนามยปัญญา มันชัดเจนไง

นี่ไง ปริยัติศึกษาค้นคว้ามา ศึกษามาทรงจำธรรมวินัย เวลาปฏิบัติ เอ๊ะ! เอ๊ะ! ถ้าเอ๊ะ! อย่างนี้ นี่ไง ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมันสิ

ถ้ามันมีเหตุมีผล ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านถึงรู้ไงว่า โลกียะคือวิทยาศาสตร์ คือทางโลกที่เป็นทฤษฎีนี้ร้อยแปด โลกุตระ จิตสงบแล้วถ้ามั่นยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาในโลกุตระธรรม ปัญญาหรือสัตว์ชนสัตว์ หรือหัวใจของสัตว์โลก ถ้ามั่นหรือหัวใจของสัตว์โลก มันเกิดเป็นความเป็นจริง เราเองต่างหากมหัศจรรย์ เราเองต่างหากเห็นความแตกต่างกันเลย

แต่มันไม่เคยเห็นความแตกต่าง มันก็เป็นโลกียะ เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นทฤษฎี แล้วก็พูดเหมือนกัน แล้วผิดตรงไหนล่ะ

ผิดตรงที่มันไม่รู้มันแหละ ผิดตรงที่เอ็งยังห่างไกลกับภาคปฏิบัติตามความเป็นจริง

ถ้ามั่นเป็นภาคปฏิบัติตามความเป็นจริงๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภว่าหรือสัตว์ชนสัตว์ ปัจเจกัตถ์ สันทิภูจฺจิกโก สันทิภูจฺจิกโกคือจิตดวงนั้นต้องรู้เห็นตามความเป็นจริง ถ้าจิตดวง

นั่นรู้เห็นตามความเป็นจริง นี่รู้เฉพาะตน ถ้ารู้เฉพาะตนแล้วมันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของ
ตน แล้วถ้ามันมรรคสามัคคี เวลาทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ ดับทุกข์ มันยิ่งชัดๆ

อริยสังขาร ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์นี้ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสังขาร

ถ้าจิตนี้มันกลั่นออกมาจากอริยสังขาร ใครเป็นคนกลั่น

จิตตภาวนา ถ้าจิตตภาวนามันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริงอย่างนี้ ถ้าเกิดขึ้น
ตามความเป็นจริงอย่างนี้ อริยสังขารมีหนึ่งเดียวเท่านั้น

นี่ไง เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติในสมัยพุทธกาล เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า อนาคตังสญาณรู้หมดคนะ

ถ้ามาถึงนะ ไม่ต้องเข้ามา ไปแหวะป่าช้านั่น ไปแหวะป่าช้านี้

พอถ้าเขาเป็นธรรมนะ เขาเห็นความสั้นไหวของใจของตน

เวลาตัวเองอยู่คนเดียวคิดเองเออเอง กิลเลสพาร์ มันพาส่งออก มันพาส่งออกเข้าใจว่ามัน
เป็นธรรมๆ แล้วก็ยึดมั่นถือมั่นว่ามันเป็นความจริงขึ้นมา เวลาจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้แหวะป่าช้า ให้ไปเห็นซากศพ มันเกิดการสั้นไหว ถ้ามัน
เข้าใจว่าเป็นธรรม มันสั้นไหวทำไม

ถ้ามันเข้าใจแล้ว ถ้ามันเข้าใจ มันรู้ของมันโดยข้อเท็จจริงแล้ว มันจะไปกลัวอะไร มันไม่มี
กลัวและไม่มีกลัวอะไรทั้งสิ้น มันเป็นธรรม

แต่เนี่ยเวลาให้แหวะป่าช้า เข้าไป เห็นความสั้นไหว กลับหมดละ กลับไปทำไม กลับไปเริ่มต้น
ใหม่ เพราะมันไม่ใช่ข้อเท็จจริง

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงแล้ว ปัจเจกัตถ์ สันติปฏิญญา ไม่ต้องให้ใครมาเยินยอยกย่องสรรเสริญใดๆ
ทั้งสิ้น เพราะไม่มีใครรู้ได้ ไม่มี ถ้ารู้ได้ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ารู้ได้ก็หลวงปู่เสาร์
หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง

นอกนั้นมันจะรู้อะไรขึ้นมาได้ มันรู้ไม่ได้ รู้ไม่ได้แล้วข้างในสั่นไหวมาก สั่นไหวเพราะว่า มันดูบๆ คล้ำๆ ใจ

ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง มันจะไปสั่นไหวตรงไหน มันไม่ต้องสั่นไหวไปทั้งสิ้น แล้วมันเป็นจริง กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมไปอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ เทวดา อินทร์ พรหม ไอ้โฮ! ล้อมรอบ ล้อมหน้าล้อมหลัง เทวดา อินทร์ พรหมรู้หมด จริงหรือเท็จ

เวลาเทวดา อินทร์ พรหม สิ่งที่ว่าเขาเสวยภพเสวยชาติของเขานะ เขาก็อยากได้บุญได้กุศลของเขา เราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีกายกับใจ เราต้องหาอยู่หากิน เวลาบวชเป็นพระมา สมมุติ สงฆ์ๆ เข้าบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่งเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตนี้ไว้

ชีวิตนี้ต้องการปัจจัย ๔

เทวดา อินทร์ พรหม เขาทิพยสมบัติทั้งนั้นนะ เขาอยู่สุขอยู่สบายของเขา แต่เขาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนะ เขาก็ต้องการบุญกุศลของเขาให้เกิดขึ้นมาขึ้นไป แล้วต้องการให้มีสติมีปัญญา ถ้าเขามีสติมีปัญญา เขาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาได้เป็นสัมมาทิฐิ เห็นใหม่

เทวดา อินทร์ พรหมที่มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังเทศน์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เป็นเทวดาสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรม

เทวดาที่เป็นมิชฉา คอยพลิกคอยแพลง คอยปลิ้นคอยปล้อน

หลวงปู่มั่นท่านเดินจงกรมใจ

“พระอะไร เดินจงกรมเหมือนกับม้าดีด”

เห็นเทวดาเขาจะเป็นบาปเป็นกรรมของเขา ก็เดินสำรวจระวัง

“พระอะไร เดินจงกรมเหมือนกับคนเป็นขี้โรค”

สุดท้ายแล้วนะ ท่านจะทำอย่างไรมันก็ตีก็ตีเนียน เพราะเป็นมิชฉาทิฐิ เวลาหลวงปู่มั่น ท่านพิจารณาของท่าน เวลามันขาด โลกนี้ราบหมดเลย

เวลาอบรมบ่มเพาะเทวดาไป เราทำอย่างใดก็ดีก็เตียน เราทำอย่างใดก็ไม่สมประโยชน์ของท่าน เพราะอะไร เพราะท่านเห็นผิดไป

ถ้าความเห็นถูก สมณะ พระ การฝึกหัด การเฝ้ การค้นคว้า ก็ต้องเดินจงกรม ต้องนั่งสมาธิภาวนา จิตใจมันจะเป็นธรรมหรือมันไม่เป็นธรรม เพราะพญามาร

กิเลสในหัวใจของสัตว์โลกนรกกลัวที่สุด

ขณะที่เราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เราก็ยังค้นคว้าหากิเลสในหัวใจของเรา แล้วเราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาด้วยวิปัสสนา ด้วยภาวนามยปัญญา จะรู้แจ้งแทงตลอดในใจของตน เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อแสวงหาสัจธรรม หาความจริง ไม่ใช่มาเดินอวดเทวดา มาอวดพวกมิจฉาทิฎฐิ

นี่เวลาองค์หลวงปู่มันแสดงธรรม หน้ามันไปหมดละ คิดว่าพระจะรู้จะเห็นอะไร ของเราเป็นทิพยสมบัติ เราเป็นมิจฉาทิฎฐิ เราจะติเราจะเตียนขึ้นมาด้วยกิเลสในใจของตน จะพูดเพื่อบำรุงกิเลส กิเลสมันพารุ กิเลสพาคอบง่าไป

เวลาหลวงปู่มันท่านแจกท่านแจง ยอมรับหมด

การยอมรับๆ มันก็เป็นวาสนาของเขา ถ้าเป็นวาสนาของเขานะ เขาหมอบเขากราบของเขา เพราะอะไร

เพราะว่าเวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ใด สิ่งใดเป็นมรรคเป็นผล เป็นมรรคเป็นผลของผู้ที่เป็นสัมมาทิฎฐิถูกต้องชอบธรรม

ถ้าเป็นมิจฉาทิฎฐิๆ “ก็ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอะไร เหมือนกัน” “พระอะไร เดินจงกรมอย่างกับม้าดีด” เวลาเดินสำรวจมรรควาง “เหมือนกับคนป่วย”

แล้วทำอย่างไรเอ็งถึงจะพอใจ เพราะกิเลสมันพารุ กิเลสมันพารุ มันก็เท่ากับมูมมองของตัว ทั้งๆ ตัวเองไม่มีอะไรรู้จริงเลย แต่เพราะว่าความเป็นทิพยสมบัติไป มันถึงรู้ถึงเห็นไป แล้วก็วิจารณ์หลวงปู่มันไปทั่ว

แต่ความจริงหลวงปู่มั่นท่านรู้หมดละ แล้วท่านพยายามอบรมบ่มเพาะ อบรมบ่มเพาะ ด้วยภาวนามยปัญญาหัวใจของท่าน เวลามันสมุจเฉตปานใด ชะนะใด โลกนี้ราบหมดเลย

พอโลกราบ เห็นเขาไปหมด สว่างไสว เขาเองก็เชิดชูบูชา แต่เพราะนิสัย นิสัยเขาชอบติชอบเตียน ยกตนข่มท่าน เข้าใจว่าตัวเองมีฤทธิ์มีเดช เข้าใจว่าตัวเองมีคุณธรรม

แต่เวลาหลวงปู่มั่นท่านเดินจงกรมของท่าน ท่านนั่งสมาธิของท่าน ท่านแสวงหาของท่าน ด้วยการฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการฝึกหัด ด้วยการประพฤติปฏิบัติ มา ด้วยมคโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานในหัวใจของตน แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาด้วยภาวนามยปัญญา เป็นสัจจะเป็นความจริงในใจของตน เวลามันนิโรธ ชะนะ ดับทุกข์ ราบหมด เป็นชั้นเป็นตอนนะ บุคคล ๔ คู่

ถ้าบุคคล ๔ คู่ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ครูบาอาจารย์ที่ท่านจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านสมบุกสมบันมาก่อน ท่านได้เผชิญหน้ากับกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา ไม่ใช่ว่ามันหล่นมาจากฟ้า ไม่ใช่ว่าฟังกิเลส ให้กิเลสพารู้ พาจูงไปตามกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แล้วว่าเป็นผู้รู้ รู้ธรรมะ

ผู้รู้จริงเขามี อย่าคิดว่าตัวเองรู้

แต่ถ้าผู้รู้จริงเขารู้แล้วเขาฝึกหัดปฏิบัติตามความเป็นจริง ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ไม่ใช่ดัน ไม่ใช่เดา ไม่ใช่คาด ไม่ใช่หมาย นั้นไม่ใช่ทาง

ถ้าทางความเป็นจริงมันต้องเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตภิภูจิวโก รู้ท่ามกลางหัวใจของตน รู้เหนือกิเลส

เพราะกิเลสมันปิดบัง กิเลสมันยึดใจนั้นเป็นที่พึ่งที่อาศัย มันจะครอบงำไป

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะชำระล้างกิเลสในหัวใจของสัตว์โลก เอวัง